

Çiko'nun Seçimi • Füsün Çetinel

Resimleyen: Maria Brzowska • Çocuk Kitaplar • Roman • 120 sayfa • Önerilen sınıflar: 3, 4, 5

HAK ve ÖZGÜRLÜKLER • İLETİŞİM • BİREY ve TOPLUM

aile • arkadaşlık • köpekli yaşam • kaptanlık • hediye • sirk hayvanları • kardeşlik • oyun • hayvan hakları • meslek seçimi • doğum günü • yabancı dil

Çocuk edebiyatımızın sevilen yazarı **Füsün Çetinel**, sımsıcak bir arkadaşlık hikâyesi anlatıyor. İlkgençliğe adım atmaya hazırlanan iki çocuğun hayallerini ustalıkla işleyen roman, hayvan hakları, hayvan sirklerinin acımasızlığı ve seçim yapmak üzerine düşündürüyor. Maria Brzowska'nın desenleriyle boyutlanan kitap, çocukların duygu dünyasını inceliklerle yansıtan ayrıntılarıyla keyifli bir okuma deneyimi sunuyor.

Seren'in babası uzun yol gemi kaptanıdır. Seferden her dönüşünde, gemici çantasından türlü türlü hediyeler çıkar. Bu kez İtalya'dan, simsiyah tüylü, yerinde duramayan bir köpek çıkar. Sevimli köpeğin adını Çiko koyarlar. Büyüyünce sirkte çalışmak isteyen Seren, doğum gününde, yakın arkadaşı Cemo'yla sirkte gitme fırsatı yakalar. Seren'in akrobat sanılması yetmezmiş gibi, Çiko'yla ilgili bir sürpriz de onları beklemektedir...

TARTIŞMA KONULARI...

1. Romanın başında Seren, aile bireylerini nasıl tanıtıyor; haklarında neler anlatıyor? Söyledikleri göz önüne alındığında Seren babasıyla ilgili neler hissediyor?
2. Kaptan köpeğe neden Çiko ismini koymuş? "Yarı zamanlı" köpek ne demek? Sizin köpeğiniz varsa (olsa) adı ne olur? Neden bu adı tercih ettiniz (edersiniz)?
3. Seren ve Bayan Mükemmel neden iyi arkadaş değiller? İki kardeş hangi konularda farklılar? Bayan Mükemmel, neden Çiko ile Almanca konuşuyor? Sizce bir köpek değişik dilleri anlayabilir mi?
4. Kitabı okumayan birine Cemo'yu nasıl anlatırsınız? Öğretmen karnesine "Sen bizim sınıfın Picasso'susun" yazmakla ne demek istiyor? Picasso kim?
5. Seren'in ailesinde yetişkinlerin oyun saati ne anlama geliyor? Sizin ailenizde de yetişkinlerin böyle kendilerine ait zamanları var mı? Bu zamanlarını nasıl değerlendiriyorlar?
6. İki kardeş, sirklerle ilgili ne düşünüyorlar? Kaptan'ın bahsettiği "hayvansız sirk" nedir; hayvansız sirk olur mu? İzlediğiniz sirklerde en çok hangi gösterilerden hoşlandınız?
7. Seren'in annesi, neden Kaptan'ın "kara tutması" hastalığına yakalandığını düşünüyor? Bu nasıl bir hastalık? Sizce ya da çevrenizde de Seren'de olduğu gibi, "araba tutması" şikâyeti var mı? Bu durumda ne yapmak lazım?
8. Seren'e doğum günü için verilen "karar hediyesi" nasıl bir şey? Amacı ne? En yakın arkadaşınıza ya da kardeşinize böyle bir hediye vermek isterseniz hangi seçenekleri sunardınız?
9. Sirk çalışanları nasıl yaşıyor; hangi işleri yapıyorlar? Sizin de okulda öğrenci olduğunuz halde okulun temizliğine yardım etmeniz ya da yemekhanede çalışmanız istense nasıl tepki verirsiniz? Öğrencilerinin sınıflarını boyadığı, bahçesini düzenlediği, sobasına odun getirdiği okullar var, bu örneklerle ilgili düşünceniz ne?
10. Sirkte çalışsanız ne yapmak isterdiniz? Neden? Yeteneğiniz olduğundan mı yoksa sevdiğiniz için mi?
11. Seren neden Uçan Akrobat Kardeşler'le gösteriye çıkıyor? Nasıl bir deneyim yaşıyor?
12. Sirkte Çiko'ya benzeyen köpeklerin marifeti ne? Çiko'nun onlarla ne ilgisi var?
13. Çiko'nun kiminle kalacağına kim, nasıl karar verdi? Sizce Çiko'nun seçiminin arkasında hangi nedenler var?

YARATICI ETKİNLİKLER...

- **Sunum:** Öğrenciler ikili gruplar halinde çalışarak, denizcilik ve kaptanlık temalarında yazılmış romanlardan birini ya da bu temalarda okudukları bir kitabı, kısa bir sunumla diğerlerine tanıtsınlar. Yazarını, konusunu, karakterlerini, dikkat çeken yönlerini anlatarak okuma isteği yaratsınlar.
- **Araştırma:** Evimizde bizimle birlikte yaşayan hayvanlarla ilgili yanlış davranışları sınıfça tartışın. Neden evde hayvan olmasını istiyorlar; neden onları sokağa bırakıyorlar? Hayvan sevgisi ne demek? Hayvan hakları nelerdir? Hayvanlara karşı haksız ve yanlış tutumları değiştirmek için neler yapılmalı? Bu soruların yanıtlarını arayarak, hayvan hakları konusunda farkındalık yaratın.
- **Tartışma:** Modacı olmak isteyen Cemo'ya babası, "Modacılık kız işi, erkek adam terzi olur," diyor. Mesleklerde cinsiyet ayrımı olur mu? 21. yüzyılda bu ayrımı kimler, neden yapar? Bu çok önemli konuyu meslekler üzerinden somut örneklerle sınıfça tartışın.
- **Sergi:** Herkes, sirklerdeki hayvanlarla ilgili görüş ya da duygularını anlatan bir slogan düşünsün. Sloganı istediği biçim ve boyutta bir malzemeye (kâğıt, karton, tahta, metal; eşya, oyuncak, şişe vb) yazarak ve dilediğince süsleyerek görselleştirsin. Ortaya çıkanlar, "Sınıfın Sevgili Dostları" köşesinde diğer sınıfların da görebileceği bir yerde sergilensin.
- **Okuma:** Herkes, Serenler'in Burgazada'da müzesini ziyaret ettikleri Sait Faik'in şiirlerinden, istediğini sınıfta okusun. Bu şiirlerde en çok dikkatlerini çeken şey nedir, birlikte tartışılsın.
- **Resimleme:** Öğrenciler, kâğıt ve boyanın yanı sıra karton, ip, yün, tüy, cam, tahta, metal, yaprak, dal vb malzemeler de kullanarak gördüğü ya da hayalini kurduğu bir sirk resmi yapsın. Bakalım herkesin sirk ne kadar renkli ve farklı?
- **Proje:** Bütün öğrencilerin ismi tek tek küçük kâğıtlara yazılıp bir torbaya konsun. Herkes bu torbadan kimseye göstermeden bir kâğıt çöksün ve üzerinde yazan isme verilecek bir doğum günü hediyesi düşünsün. Hediyein özelliği, kâğıt, karton, cam, tahta, metal, taş gibi değişik bir malzeme üzerine resim olarak yapılması. Hediyein cismi değil, resmi verileceğinden yaratıcı davranmak ve hayal gücünden yararlanmak gerekecek. Bakalım kimler, neler hayal edecek?
- **Oyun:** Öğrenciler ikili gruplara ayrılsın. Tahtaya, "günaydın", "merhaba", "iyi akşamlar", "nasılsın?" gibi birkaç söz yazılsın. İkili gruplar, internette araştırma yaparak bu sözlerden birini istedikleri yabancı dilde söylemeye çalışsınlar. Başkalarına duyurmadan hazırlıklarını tamamlayan ikililer, sırayla çalıştıkları dilde sözlerini söylesin. Sınıf sözün anlamını ve hangi dilde olduğunu bulmaya çalışsın. Kimse bulamazsa ikili anlamını ve ait olduğu dili açıklasın; o sözü sınıfa tekrarlatsın.